

HUGO SCHALKWIJK
Adviseur Historisch College FNI

Vervang zeeheld door zorgheld

In de afgelopen maanden stond het leven van veel verpleegkundigen en verzorgenden in het teken van corona. De samenleving klapte, bedankte en bestempelde hen als zorghelden. Maar nu puntje bij paaltje komt, lijkt de waardering vergeten. De beloofde 'coronabonus' liet lang op zich wachten en de roep om structurele salarisverhogingen lijkt na drie stemrondes in de Tweede Kamer definitief aan dovenmansoren gericht.

Cruciaal voor overlevingskansen

De geschiedenis leert ons dat dit geen nieuw fenomeen is. Verpleegkundigen en verzorgenden zijn in elke pandemie van enorme waarde, maar krijgen zelden de eer die ze verdienen. Dat komt deels omdat hun werk niet goed gedocumenteerd wordt. Ten tijde van de Spaanse griep of de hiv/aids crisis bijvoorbeeld, ziektes waar het (aanvankelijk) aan een effectieve behandeling ontbrak, was het verpleegkundig werk cruciaal voor de overlevingskansen van de patiënt. In de loop der jaren is de kennis over dit werk echter naar de achtergrond verdwenen.

Om de ervaringen van verpleegkundigen en verzorgenden tijdens de coronacrisis wél te bewaren, lanceerde FNI in april de COVID-19-verhalenbank op FNI.nl. Verpleegkundigen en verzorgenden kunnen laagdrempelig hun verhaal inzenden. Door het documenteren, organiseren en archiveren van hun ervaringen, blijft de rol die zij speelden bewaard en in het collectief geheugen geprent. Dit groeiende archief (inzenden is nog steeds mogelijk!) helpt toekomstige onderzoekers de rol van verpleegkundigen en verzorgenden goed te belichten en zo de discussie over maatschappelijke waardering op gang te houden.

Canon van Nederland

Tussen de discussies rondom corona en waardering door, kreeg de Canon van Nederland een herijking.¹ De Canon is een overzicht van de geschiedenis van Nederland in 50 personen, gebeurtenissen en objecten, ook wel 'vensters' genoemd. Hij wordt gebruikt door docenten in het basis- en middelbaar onderwijs. De versie uit 2006 voldeed niet aan de huidige tijd. Deze was te mannelijk, wit en nationalistisch. In de nieuwe versie zijn veel vensters vervangen en herschreven. Zo is er bijvoorbeeld in het venster van Nederlands bekendste zeeheld Michiel de Ruyter nu ook aandacht voor zijn rol in de slavenhandel.

De Canon laat zien dat geschiedenis leeft. Het overzicht is geen opsomming van feiten die voor eeuwig vaststaan. Het is een interpretatie van het verleden of zelfs 'Een afspiegeling van wat er speelt in de maatschappij'.² Wat in de toekomst herinnerd wordt, hangt mede af van wat er van deze tijden bewaard blijft. Het is dus belangrijk dat we hier nu al over nadenken.

De commissie die de herijking van de Canon vormgaf, beveelt aan dat deze regelmatig een verandering ondergaat. Voor de volgende verandering stel ik alvast het volgende voor: schrap de zeeheld, introduceer de zorgheld! Zo leren volgende generaties hoe onmisbaar verpleegkundigen en verzorgenden zijn. Dan kan niemand de roep om waardering nog negeren toch? 🗣️

REFERENTIES

1. www.canonvannederland.nl/
2. www.nrc.nl/nieuws/2020/06/24/canon-weerspiegelt-zowel-heden-als-verleden-a4003824

'Verpleegkundigen en verzorgenden krijgen zelden de eer die ze verdienen'